

2012

Årsmelding

 PETTER DASS-MUSEET

HELGELAND museum

Innhold

1. Innledning	s. 3
2. Personale	s. 4
3. Organisasjon – administrasjon	s. 6
4. Publikumstiltak – formidling	s. 7
5. Markedsføring, salg, utleie og kafédrift	s. 26
6. Drift og vedlikehold	s. 31
7. Samlingsutvikling	s. 33
8. Fagutvikling, kompetanseheving og nettverk	s. 40
9. Samarbeid med andre	s. 40
10. Økonomi	s. 42
11. Sluttord	s. 43

Forside:

*Ett av trykkene fra Hans Gerhard Sørensen. "Herr Petters portrett".
© Petter Dass-museet, Helgeland Museum.*

1. Innledning

Petter Dass-museet er et populært reiselivsmål på Helgeland. Museet synes nå å ha etablert en stabil drift på alle områder. 2012 har for Petter Dass-museet vært et driftsår preget av stor aktivitet som har vært gjennomført til tross for utfordringer knyttet til personalsituasjonen. Besøkstallene viser på årsbasis en nedgang fra museet åpnet 20. oktober 2007. Besøket i juli måned viste en nedgang på ca 16%, noe som har slått negativt ut på inntektssiden.

Målet om å nå ca. 20 000 besøkende er for første gang ikke innfridd, men samtidig er et besøkstall på nesten 17 000 et godt tall. Petter Dass-museets besøkstall har tidligere år ligget over tilsvarende fra sammenlignbare institusjoner som Hamsunsenteret på Hamarøy og Ivar Aasen-tunet i Ørsta. Sommeren 2012 har vært en dårlig sesong for flere reiselivsaktører i Nordland og Trøndelag. Det rettes nå fokus på hvordan vi kan bruke erfaringer fra 2012 for å legge til rette for at det kommende året skal gi bedre resultat.

Redusert kapasitet på personalet har i 2012 ført til at arbeidet med utvikling nye formidlingstilbud, ferdigstilling av planlagte prosjekt og samlingsarbeidet ble noe nedprioritert. Til tross for en lavere tilgang på personalressurser har museet klart å gjennomføre Petter Dass-dagene 2012, en sommersesong og et høyt aktivitetsnivå gjennom året med utstillinger og arrangementer.

Petter Dass-museets mål er å være et attraktivt og annerledes møtested med et bredt spekter av opplevelser for en bred målgruppe: utstillinger, konserter, foredrag og gode matopplevelser satt inn en ramme av vakker natur, spennende arkitektur og en historisk forankring. Museet har en dyktig og stabil stab som yter maksimalt i alle ledd av driften for å oppnå høyt utadrettet aktivitetsnivå av god kvalitet. Dette gjør imidlertid også driften sårbar, ettersom det høye aktivitetsnivået er sterkt knyttet til hver enkelts innsats. 2012 har i perioder gitt stor belastning på den enkelte ansatte på grunn av blant annet sykefravær, og det har gått utover ønsket standard i forhold til kontinuitet, planlegging og kvalitetssikring i arbeidsoppgavene.

Petter Dass -museet opplever fortsatt interesse for museet ut fra et arkitektonisk synspunkt. Petter Dass-museet er representert som ett av byggene på Nasjonalmuseets utstilling "SPOR. Norsk moderne arkitektur 2005-2010" som turnerer landet. Stedet Alstahaug representerer mange kvaliteter, som historisk sted og som en moderne møteplass, alt forankret i tre hovedpilarer som Petter Dass-museet bidrar til å formidle på forskjellig måte nemlig *natur, arkitektur og kultur*. Det er også et mål at Petter Dass sine tekster skal bli mer synlige, og museet får stadig spørsmål og tilbakemeldinger fra publikum, forfattere og kunstnere som oppdager mangfoldet i hans tekster. I tillegg har 2012 vært et år hvor stat og kirke har skilt lag, og religion og livssyn er tema som stadig aktualiseres.

2. Personale

Fast ansatte

Ved Petter Dass-museet er det så langt opprettet 6,32 faste stillinger. (Daglig leder, formidlingsleder, museumsvert, driftsleder, museumsmedarbeider, kjøkkensjef og renholder (32%).

For å kunne videreutvikle museets tilbud, er det stort behov for å utvide staben og særlig styrke den faglige kompetansen (jfr. opprinnelig stillingsplan), og det ansees også som nødvendig å styrke ressursene til i den administrative staben med hensyn produksjon og formidling. Det forutsettes at det i fortsettelsen legges en langsiktig plan for skape kontinuitet innefor forskning og dokumentasjon.

Det er et ønske å få en full gjennomgang og vurdering av stillingsplanene og deretter få etablert alle stillingsinstruksene ved Petter Dass-museet 2012.

Arbeidet med medarbeidersamtaler og kartlegging av personalets reelle og formelle kompetanse startet høsten 2012, og videreføres i 2013.

Det er i 2012 utarbeidet en egen HMS – plan for Petter Dass-museet, og både verneombud og avdelingsleder har deltatt på og fått godkjent kurs i grunnleggende HMS i løpet av 2012.

Det har vært et tilfelle registrert som avvik i Margrethes kafé som gjaldt en meldt gasslekkasje, men dette avviket ble lukket ettersom faglig kompetanse kontrollerte området og utelukket at det hadde vært en gasslekkasje på grunn av feil eller mangler på utstyret.

Det har vært høyt sykefravær på Petter Dass-museet blant de fast ansatte. Det har pr dd ikke blitt fremlagt noen korrekt rapport på fraværsprosenten. Sykemeldingene ble håndtert slik regelverket krever, og med jevnlig kontakt med den sykemeldte.

Ekstrahjelp

Til betjening av resepsjon og kafé i helger og i forbindelse med kveldsarrangementer har det vært engasjert ekstrahjelp. I forbindelse med Petter Dass-dagene ble det leid inn ekstrahjelp i like før og under festivalen.

Dessuten har i alt 14 personer vært engasjert som sommervikarer. En av disse stillingene har vært knyttet til driftsrelaterte arbeidsoppgaver, de øvrige til omvisning, dramaprojekt, resepsjonstjeneste og kafé.

Det har vært ca 3,36 stillinger som ekstrahjelp ved Petter Dass-museet 2012.

Det har totalt sett vært utført ca 9,68 årsverk på Petter Dass-museet i 2012, noe som er mindre enn i 2011.

Følgende personer har i 2012 vært ansatt / engasjert ved Petter Dass-museet:

Fast ansatte:

Ivar Roger Hansen, daglig leder

Gry Johnsen, museumsvert

Margit Langseth, formidlingsleder

Per-Arne Hansen, driftsleder

Johanne Markvoll, museumsmedarbeider (permisjon fra 1. mars 2012)

Ole André Gulbrandsen, kjøkkensjef.

Veronica Johannessen, renholder (32 %)

Fra 01. 09. 2012 gikk Ivar Roger Hansen inn i et prosjektarbeid med Petter Dass-bibliografi.

I perioden 01.05. 2012 var Margit Langseth konstituert som daglig leder. Fra 01. 09. 2012 ble Margit Langseth fungerende daglig leder.

Vikarer:

Rolf Harald Holmvik (fra 1. 01, 2012 – sluttet 31. 04. 2012), museumsmedarbeider

Kirsti Hole (fra 1. 09. 2012 – 31. 06. 2013), formidler

Håvard Fosnes Olsen (fra 1. 08. 2012 – 31. 12. 2012), biblioteksfullmektig

Fra 01.04. har Håvard Fosnes Olsen vært knyttet til Petter Dass-museet gjennom en praktikantavtale.

Engasjementsstillinger:

Torill Pedersen – fast ekstrahjelp kjøkken

Britt Olsbyengen – ekstrahjelp (Til 01. 04. 2012)

Inger Marie Kolberg, ekstrahjelp (Til 01. 06. 2012)

Lise Martine Ingebrigtsen, ekstrahjelp (fra 15. 08. 2012)

Trine Svendsen, ekstrahjelp

Silje Bosness, ekstrahjelp (fra 15. 05. 2012 – 10. 08. 2012)

Sofie Jægtvik Benjaminsen, ekstrahjelp

Kafépersonale:

Johannes Ottestad, ekstrahjelp (Til 10. 02. 2012)

Nadia Bakken, ekstrahjelp (1. 06. 2012)

Pernille Opland (fra 15. 08. 2012)

Wang Ju (fra 15. 08. 2012)

Kafépersonale sommer:

Eline Chitra Aksnes
Trine Svendsen
Trude Svendsen
Madelen Haraldsø

Sommervikarer drift:

Aina Nordøy Stensønes

Sommerguider:

Martin Markvoll
Eline Chitra Aksnes
Silje Bosness, ekstrahjelp

Sofie Jægtvik Benjaminsen

Lise Martine Ingebrigtsen

Ragni Camilla Myhre Johansen (drama)
Oda Bredvold (drama)
Ingelin Grønmo Edvardsen (drama)
Ingrid Hofstad (drama)

Til renhold sommeren 2012 ble ISS leid inn.

3. Organisasjon - administrasjon

Museet har fortsatt behov for å videreutvikle interne rutiner, ferdigstille stillingsbeskrivelser og fastlegge prosedyrer som bidrar til å kvalitetssikre både driftsmessige forhold og arbeidsmiljø. Arbeidet med prosedyrebeskrivelser for ulike driftsområder er videreført med tanke på en samlet prosedyrehåndbok. Arbeidet med rutiner for øvrig internkontroll er videreført. I 2012 er det utarbeidet en HMS-plan for museet, samt en egen plan for rigging/nedrigging av utstillinger. Det skal også lages en egen HMS-håndbok.

2012 ble det ikke arrangert opplæringskurs for sommeransatte pga redusert kapasitet i den faste bemanningen. Opplæring og kvalitetssikring av sommervikarene må få et sterkere fokus framover. Opplæringskurs ble også nevnt som et ønske fra de sommeransatte i evalueringen av sommersesongen.

Det er utarbeidet en strategisk plan for museets virksomhet for perioden 2013- 2017, med detaljert virksomhetsplan med målsettinger for 2012. Dette er et kontinuerlig arbeid som også må samordnes med de overordnede mål i den nye museumsplanen for Helgeland Museum.

Det er et behov for å styrke den administrative staben ved Petter Dass-museet, knyttet til formidling og produksjon, og særlig knyttet til planlegging og kontinuitet i forbindelse med Petter Dass-dagene.

4. Publikumstiltak - formidling

Museet har i 2012 hatt åpent alle dager med unntak av mandager i lavsesongen og spesielle dager i påsken, jule- og nyttårshelgen. Museets åpningstider har vært:

15.01 – 31.05 og 15.08 – 31.12:

Tirsdag – fredag: kl. 10.00 – 15.30.

Lørdag – søndag: 11.00 – 17.00.

01.06 – 15.08:

Alle dager: 10.00 – 19.00.

Ut over normal åpningstid har museet tilbudt matservering og omvisninger til grupper.

4.1. Besøk

Registrert besøkstall for 2012 er 16 787. Dette omfatter voksne, barn og studenter, enkeltvis eller i grupper. Dette inkluderer også besøkende under Petter Dass-dagene i 2012, og utgjør en nedgang i besøket på 16% fra 2011. Dette er bekymringsfullt, selv om det har vært en generell nedgang i besøkstall og en svikt i bussmarkedet i reiselivssektoren vår landsdel. Museet markerte 5 års drift høsten 2012, og tiden er moden for å prioritere utvikling av nye publikumstilbud og markedsføringsarbeide. Det vil bli en stor utfordring å klare dette innenfor dagens budsjettammer. Museet må nå analysere situasjonen, og legge en gjennomførbar og realistisk strategi for å nå målet om 20 000 besøkende årlig.

Besøket i sommersesongen juni-august var 7 298 personer. Det er en markant nedgang fra sommersesongen 2011 som hadde 13 280 besøkende, men det må da tas i betraktning av 2011 var en rekordsesong. For 2011 utgjorde sommersesongen 66,5 % av det totale årsbesøket, en økning på 6 % fra 2010. Mens for 2012 utgjorde sommerbesøket 43,47 % av årsbesøket, og det korrelerer med forklaring om at en svikt i turiststrømmen er årsak til besøksnedgang. Det bør være et mål å øke museumsbesøket i sommersesongen.

Museet har hatt besøk av mange skoleklasser og noen barnehagegrupper, totalt 1072 innenfor denne gruppen. Det er en økning i 2012 på 126% økning fra 474 elever/barn innenfor denne gruppen i 2011. Øvrige barn og unge utgjør 432 personer er en nedgang fra 521 barn og unge i 2011. Barn, skoleelever og studenter utgjør 8,9 % av de besøkende i 2012, en oppgang på 2,8% fra 6,1 % 2011.

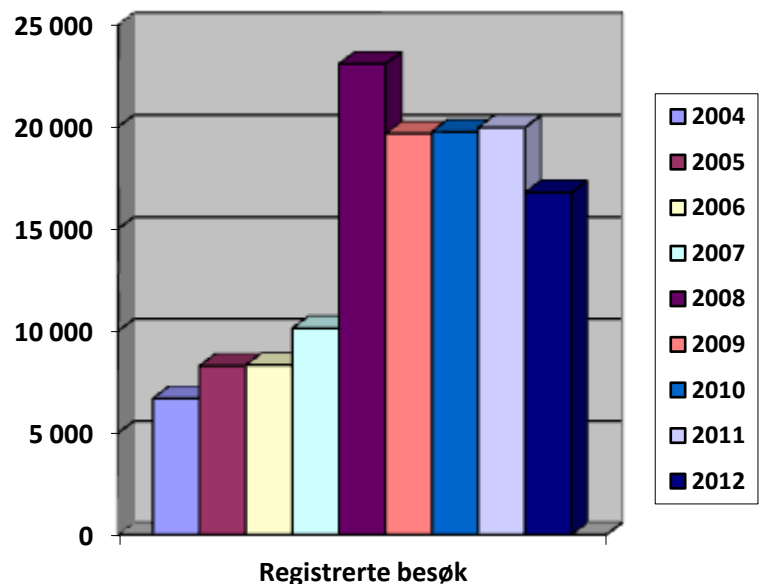
Registrerte utenlandske besøkende var 627 personer som er en nedgang i antall utenlandske fra 2011. Ut fra det totale besøkstallet i 2012 ligger det omtrent på samme nivå som i 2011 (4%) til 3,7 prosent 2012. Registreringen er foretatt manuelt på grunnlag av spørsmål til de besøkende man oppfattet som utlendinger.

Statistikkgrunnlaget er derfor noe usikkert. Det er registrert besøkende fra i mange ulike nasjoner. Besøkende fra Tyskland utgjorde 63 % av de utenlandske gjestene, omtrent det samme nivået som i 2011. De fleste utlendinger som besøker Petter Dass-museet er altså tyske og flere andre kommer fra tyskspråklige områder som for eksempel Sveits.. Museet har dessverre et dårlig tilbud til tyskspråklige gjester. Museets presentasjonsbrosjyre foreligger på tysk, mens utstillingene kun er tekstet på norsk og engelsk. Det er svært vanskelig å rekruttere sommervikarer som innehar tilstrekkelige tyskkunnskaper til å gjennomføre en omvisning på tysk.

I 2012 innførte museet en vinterpris, for å gjøre de skiftende utstillingene lettere tilgjengelig for det lokale publikummet i lavsesongen.

Besøksutvikling 2004 – 2012:

År	Registrerte besøk
2004	6 683
2005	8 280
2006	8 320
2007	10 125
2008	23 079
2009	19 668
2010	19 761 (inkl. Petter Dass-dagene.)
2011	19 968
2012	16 786 (inkl Petter Dass-dagene)

Kjøkkensjef Ole-André Gulbrandsen hadde bakeaktiviteter i den nyrestaurerte bakerovnen på tunet sommeren 2012 med god hjelp fra frivillige.

4.2 Formidlingstilbud

Utover presentasjon av museets faste utstilling og billedspill, har formidlingsarbeidet i løpet av året omfattet både omvisninger, produksjon av utstillinger og et omfattende aktivitetsprogram og noe nyutvikling.

Petter Dass-museets samlede formidling bygger på tre hovedelementer:

- Stedet Alstahaug (gjennom tusen år), Alstahaug kirke
- Embetsmannsgården (den eldre bygningsmassen)
- Petter Dass-museets nybygg med sine tilbud

I sommersesongen inngår den gamle prestegården og utstillinger i den eldre bygningsmassen for øvrig i formidlingstilbudet. I sommersesongen har det i tillegg til prestegården, vært utstilling i stabburet og åpent ildhus.

I tillegg til den faste utstillingen i hovedbygget, kunne museet sommeren 2012 presentere utstillingen "Bibelen i bilder" med moderne ikonkunst ved den kasakstanske kunstneren Nelly Bube og illustrasjonene til Marit Bockelie.

I den gamle prestegården var sommerens utstilling "Landskap", med kunstneren av Ørnulf Opdahl.

I prestegården kunne man også i 2012 oppleve Petter Dass' barnebarn, Abel Margrethe Sommer, fortelle om sin familie og den gamle prestegården. Prestefruen Sommer, framført av unge, dyktige skuespillere, er blitt godt mottatt av publikum. I 2012 ble monologen også framført i en engelsk versjon.

Alstahaug kirke er en viktig del av formidlingstilbudet, og publikum gir uttrykk for stor interesse for kirken. I sommersesongen tilbys det omvisninger med guide i kirken, i tillegg til at publikum kan oppsøke kirken på egen hånd. Bruk av kirken i formidlingsarbeidet skjer i henhold til avtale med Alstahaug kirkelige fellesråd / Alstahaug menighetsråd. Alstahaug kirke er en av landets åpne veikirker, og det er museet har tatt på seg oppgaven med åpning, støvsuging, tilsyn og lukking av kirkebygget i sommersesongen. Petter

Dass-museets samling av ikoner av Hæge Aasmundtvedt, "Jesus Kristus er Herre", er nå deponert og utstilt i kirken.

Petter Dass-museet opplever en stor interesse for museets nybygg ut fra et arkitektonisk og bygningsmessig perspektiv. De faste omvisningene i nybygget har fokusert nettopp på arkitektur og utstillingsdesign.

Petter Dass-museets gjester har også selvsagt hatt mulighet til å besøke museet uten omviser. Det som har vært tilgjengelig og åpent daglig er: det nye museet, kirken, prestegården, eldhuset og stabburet.

De besøkende flere altså mange valgmuligheter og innenfor en periode på to timer skal man kunne få med seg alle tilbud hvis man ønsker det:

- Film (20 minutter)
- Omvisning museets nybygg (fokus på arkitektur og symbolikk) (25 minutter)
- Omvisning kirken (25 minutter)
- Monolog prestegård (15 minutter)

Denne sommeren har det blitt etablert et nytt tilbud i eldshuset som for første gang tatt i bruk etter restaureringen av bakerovnen. Utvalgte torsdager i sommersesongen har kjøkkensjefen i Margrethes kafé og frivillige bakt brød og andre bakerverer i den vedfyrte bakerovnen. Brødene er blitt solgt og også benyttet i matproduksjon.

I sommersesongen tilbys guidet omvisning på tre språk: norsk, engelsk og til en viss grad tysk når kompetansen har vært på huset.

Arbeid med å utvikle nye og varierte formidlingsformer er en kontinuerlig prosess ved museet, og en del påbegynte prosjekter bør ferdigstilles i kommende år.

4.3 Temporære utstillinger

JANUAR / FEBRUAR

”SE TORSKEN!”

Vandreutstilling fra Tromsø Museum som viser fram vårt lands viktigste fisk slik den blir sett av oss som fisker den, selger den og spiser den – gjennom århundrene og i de ulike delene av Kyst-Norge.

MARS

”KVINNERS KALL”

Fotoutstilling produsert av Norsk kvinnelig teologforening i 2011 i anledning 50 års-jubileet for Ingrid Bjerkås ordinasjon i Vang kirke og innsettelse som Norges første kvinnelige prest.

APRIL

”VARIASJON OVER NATUR OG ANDRE MOTIVER”

Salgsutstilling ved Oddbjørn Eide. Motiver inspirert av den fantastiske naturen på Helgeland. Digital collage og trykk.

MAI

”HUD”

Utstilling ved Liv Karin Heie Ertzeid. Malerier og installasjoner som tar utgangspunkt i ulike aspekter ved det å være til.

UTSTILLINGER SOMMER 2012:

ØRNULF OPDAHL

Billedkunstneren Ørnulf Opdahl (f. 1944) er fra Ålesund og bosatt på Godøy på øya Giske. Landskaper står sentralt i billedkunsten hans, og han omtales ofte som en stor romantiker i norsk samtidskunst. Opdahl er plakatkunstner for Petter Dass-dagene 2012, og fram til 15. august stiller han ut akvareller og grafikk ved Petter Dass-museet.

“DU STÅR HER”

Utendørs kunstinntallasjon ved Ann Kristin Einarsen og Grethe Irene Einarsens Alstahaug som består av tre skulpturer i stål. Skulpturene både spiller og

representerer utvalgte bygnin-ger og landskaps-fragmenter fra Alstahaug. Uventede elementer fra en annen virkelighet. Tid og sted blir forskjøvet, og vi som ser på blir var vårt eget ståsted på en ny måte. Et samarbeidsprosjekt med Nordnorsk Kunstnersentrum i Svolvær ved Torill Haaland.

“JESUS KRISTUS ER HERRE”

Ikonutstilling i Alstahaug kirke. De syv kristusikonene ble malt av Hæge Aasmundstveit (f. 1934) til en utstilling i Alstahaug prestegård i forbindelse med 800-års-jubileet for kirkene i Alstahaug, Dønnes og Herøy i 1999. De syv utvalgte ikon-motivene knytter alle an til bibelteksten i Fil 2,6-11.

UTSTILLINGER HØST 2012:

SEPTEMBER/OKTOBER

”SPOR. NORSK ARKITEKTUR 2005-2010. ET UTVALG”

Nasjonalmuseets vandreutstilling ”SPOR. Norsk arkitektur 2005-2010” viser et utvalg av det beste norske arkitekter har produsert de siste årene. Utstillingen dokumenterer, oppsummerer og prøver å identifisere tendenser og gjenkjenne det som er særegent for norsk arkitektur. Petter Dass-museet er ett av byggene som er vist i utstillingen. Denne utstillingen vandrer også i Sør-Amerika og Europa.

OKTOBER/NOVEMBER

”GLEMSEL”

Salgsutstilling ved Katharina Zahl Fagervik. Kunstneren ble tildelt juryens hederspris under Den 66. Nordnorske Kunstutstilling i 2012.

Formidler ved Petter Dass-museet, Kirsti Hole og kunstneren som har røtter på Helgeland, Katharina Zahl Fagervik ved utstillingsåpningen.

DESEMBER

"SOPELIMEN"

Sopelime-tre laget av Hans Løvmo, med nisser av Jorun Grolid, Her får vi se eksempler på typiske sopelimer fra ulike regioner i Norge, bundet sammen med vidjer, tåg og almebarkfletting. Denne utstillingen er produsert for Helgeland Museum som en vandreutstilling.

"EVENTYRLIG. GAMLE FORTELLINGER I NY DRAKT"

Vandreutstillingen fra Nasjonalmuseet viser Theodor Kittelsens og Erik Werenskiolds klassiske illustrasjoner til Peter Chr. Asbjørnsens eventyr. Utstillingen presenterer dessuten nye illustrasjoner av blant andre Finn Graff.

"Den ljuse Dag gaar under"

Bannerutstilling i resepsjonen med temautstilling om lys. Produsert av Petter Dass-museet (2010).

"EVENTYRSAMLEREN PETER CHR. ASBJØRNSEN OG HELGELAND"

Monterutstilling med bøker, tekst og illustrasjoner. Produsert av Petter Dass-museet.

4.4. Månedens gjenstand

Det har vært stilt ut gjenstander i resepsjonen på museet. Januar – februar har effekter fra utstillingen "SE TORSKEN!" vært med. I mars var portrett frå "KVINNERS KALL" med. I april, mai, juni, september, november og desember har bildet "ALSTAHaug" av Oddbjørn Eide vært utstilt. I oktober ble utstillingen "SPOR" stilt ut resepsjonen.

Det er også stilt ut gjenstander frå Petter Dass-museet i to montre i Alstahaug folkebibliotek.

4.5. Informasjonsarbeid rettet mot skolene

Skolene og barnehagene i Hald-regionen mottar flere årlige brev og jevnlig e-post om tilbudene som gis til denne målgruppen. Informasjon om undervisningsopplegg og tilbud til skoler og barnehager er tilgjengelig på museets hjemmeside. Det sendes også ut årlig informasjon til alle videregående skoler i Nordland fylke og Nord – Trøndelag.

Formidlingsleder ble konstituert i stillingen som daglig leder fra 1. mai og ny vikar var på plass 1. september. Rokkering i staben og permisjon hos museumsmedarbeider som har gitt redusert kapasitet i formidlingsarbeidet generelt, og spesielt rettet mot skolene. Det har til tross for dette vært et meget tilfredsstillende besøk av skoleklasser, med både egne skoleutstillinger, særlig med tanke på utstilling og

opplegg knyttet til "SPOR" som har vært mot skoleklasser og fikk støtte fra Den kulturelle skolesekken i Alstahaug kommune og eget DKS-opplegg "FORFATTERMOT" støttet av Nordland fylke.

Mange skoleklasser som besøker museet, særlig de som reiser til Alstahaug fra omkringliggende kommuner er mest interessert i en ordinær omvisning. Det har vært et møte med rektorkollegiet i Alstahaug hvor det ble enighet om at det skal lages et opplegg for besøk på skolene, samt tre faste opplegg for tre ulike trinn i grunnskolen i Alstahaug som på sikt skal implementeres i skolenes årsplaner. De ulike undervisningsoppleggene i flere fag på flere trinn som allerede er utarbeidet blir lite

brukt. Både oppleggene og markedsføring av disse må evalueres.

Det ble tildelt 20 000,- i tilskudd fra Den kulturelle skolesekken fra Nordland fylke til "FORFATTERMOT" samt reisestøtte til alle elever på 7. trinn fra Den kulturelle skolesekken i Alstahaug kommune i forbindelse med "SPOR", ca 15 000,-.

Vi har hatt følgende konkrete aktiviteter:

- Det er utviklet et formidlingsopplegg knyttet til moderne norsk arkitektur, men introduksjon, arkitekturvandring og kreativt verksted med bygging av 3D-modeller.
- Skolebesøk forfatter Eivind Hofstad Evjemo, som ble etterfulgt av skrivekurs og skrivekonkurranse for ungdom mellom 13-19 år.
- Samarbeidsmøte med rektorene i grunnskolen i Alstahaug.
- Samarbeidet med Søvik oppvekstsenter er videreført, og det er nå etablert et fast samarbeid med Søvik oppvekstsenter og NROF Alstahaug knyttet til årlig markering av frigjøringsdagen 8. mai.
- I 2012 er det utviklet et undervisningsopplegg for skoleelever til tema moderne arkitektur i forbindelse med utstillingen SPOR, der både en innføring i arkitektur og en arkitekturvandring og et praktisk kreativt verksted med bygging av 3D-modeller inngår.

Petter Dass-museet i regi av Petter Petter Dass-dagene gjennomførte våren 2012 med støtte fra DKS-midler fra Nordland fylke en forfatterturne med Eivind Hofstad Evjemo som presenterte sin prisbelønte debutroman som er inspirert av landskapet på Skjeggnes på Søvik, og selvsagt var mottakelsen på

Søvik oppvekstsenter svært god! I forlengelsen av besøket ble det også arrangert et skrivekurs og en skrivekonkurranse for ungdom.

4.6. Formidling rettet mot seniorer

Petter Dass-museet ønsker å ta ansvar for formidling også for målgrupper som ikke er i stand til å besøke museet på Alstahaug. Også seniorer har behov for opplevelser, stimulering av sansene og læring. Det er et mål at minst et arrangement i året skal legges til det lokale omsorgssenteret eller sykehjemmet. For andre år på rad har Petter Dass-museet søkt gjennom Alstahaug kommune om midler fra Den kulturelle spaserstokken, og i 2012 ble det gjennomført tre arrangementer spesielt tilrettelagt for seniorer. Det ble tildelt 25 000,- fra Den kulturelle spaserstokken.

Petter Dass-museet har hatt to konserter og et forfattermøte med støtte fra Den kulturelle spaserstokken:

Våren 2012: Lev alle din´ Dage – konsert/forestilling med Trio Nesna om Petter Dass på Alstahaug sykehjem.

Sommer 2012: Forfattermøte med Helge Stangnes på Åsheim Terrasse. (I regi av Petter Dass-dagene 2012).

Høsten 2012: Barokk- konsert for Seniorsenterets 10- årsjubileum på Petter Dass-museet.

Petter Dass-museet museet var høsten 2012 arena for Sandnessjøen Seniorsenters høytidelige 10-årsjubileum. Det ble vist presentasjon, holdt tale, det ble danseoppvisning og et hyggelig måltid i Margrethes kafé. Ordfører Bård Anders Langø var tilstede sammen med inviterte gjester. Petter Dass-museet bidro med midler fra Den kulturelle spaserstokken med en barokk-konsert ved Eva Brant og gratis inngang til museet.

4.7 Arrangementer

Petter Dass-museet har som mål å være et aktivt møtested for et bredt publikum. I tillegg til museets faste og varierende utstillinger, er det et mål å kunne tilby et variert

arrangementsprogram gjennom hele året med foredrag, kåserier og konserter. Det utarbeides egne arrangementsprogram for vinter / vår, sommer og høst. I 2012 er det avviklet i alt 52 arrangementer. I tillegg kommer også 23 arrangementer under litteraturfestivalen Petter Dass-dagene 21.-24. juni som i hovedsak er planlagt og gjennomført av staben ved Petter Dass-museet. Denne festivalen er organisert som et eget prosjekt, meg egen rapport.

Det har i 2012 vært en noe lavere satsning på ressurskrevende arrangementer høsten 2012 på grunn av redusert kapasitet på personalet. Det har blant annet vært færre fagforedrag og andre større arrangementer.

Det har vært en fornyet satsning på konseptet festaften. I høst var Herr Petters gjestebud fulltegnet og hadde venteliste. Konseptet er en 7 retters "hemmelig" meny fulgt av vinpakke med 7 viner og man blir geleidet gjennom rettene ved hjelp av litterære perler av Petter Dass. Dette konseptet er noe vi ønsker å videreutvikle.

Det har blitt en etablert praksis å markere Verdens Bokdag 23. april, med arrangementer for både barn og voksne i den nærmeste tilstøtende helg.

Det har i 2012 vært et fokus på markering av jubileumsår av Torbjørn Egner. Det har også vært nasjonalt jubileumsår for P. Chr Asbjørnsen, som også er blitt behørlig markert på museet med både foredrag og utstilling.

Erfaring fra 2012 viser at det kommer flere publikummere i helgene enn på torsdag kveld. Arrangementene er organisert slik med om lag ett arrangement av hver type pr. måned:

Fredager kl 12.00: "Kåserikafé"

Lørdager kl 14.00: "Lørdag kl. 14" (foredrag, intimkonserter, bokslipp.)

Søndager kl 14.00: "Familiedag" (utstillingsåpninger, BARNAS MUSEUM, foredrag.)

Lørdager kl 19.00: "Festaften."

Petter Dass-dagene 2012

2009 ble det inngått en avtale mellom Alstahaug Kommune og Helgeland Museum om overtakelse av arrangøransvaret for Petter Dass-dagene. Petter Dass-dagene har vært arrangert annet hvert år siden 1983, og har med hensyn til økonomisk støtte fra fylkeskommunen status som prioritert festival.

Målsettingen for festivalen er:

- Petter Dass-dagene skal være et sentralt kulturarrangement i regionen.
- Med utgangspunkt i Petter Dass sitt liv og diktning, tar arrangementet mål av seg å være en variert kulturfestival med spesiell profilering av litteratur, musikk og billedkunst og sammenhengen mellom slike ytringer.
- Programmet skal være basert på innslag av høy kunstnerisk kvalitet.
- Programmet skal ha en betydelig samtidsorientering og inneholde nyskapende kunst.
- Kirkelige arrangementer skal inngå i programmet.
- Flere programinnslag skal være rettet inn mot barn og unge.
- Programmet skal inneholde både egne produksjoner og ferdige forestillinger.
- Arrangementet skal bidra til å profilere skapende og utøvende kunstnere med tilknytning til regionen.
- Arrangementet skal ivareta samarbeid med aktuelle lag, foreninger og frivillige ressurser

Petter Dass-dagene ble i 2012 planlagt og gjennomført av Petter Dass-museets egne ansatte og med god hjelp av Petter Dass-komiteen og frivillige i hovedsak innenfor rammer av vanlig drift. Det anbefales at det etableres en egen ressurs som kan skape større grad av kontinuitet og dermed høyne profesjonalitet og kvalitet i arbeidet med festivalen.

Arrangementene til Petter Dass-dagene er ikke tatt med i arrangementsoversikten nedenfor, men de besøkende under Petter Dass-dagene er registrert i bsøksstatistikken. Det er laget en egen rapport på Petter Dass-dagene.

Det er nå satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede Petter Dass-dagenes organisasjon. For å sikre kontinuitet og utvikling Petter Dass-dagene må dette arbeidet prioriteres i god tid frem mot neste planlagte festival i 2014.

Oversikt over aktiviteter og utstillinger 2012

Petter Dass-museet har i år arrangert 52 ulike aktiviteter og vist 12 utstillinger i tillegg til basisutstillingene. Aktivitetene har vært følgende:

VÅREN 2012

JANUAR

BARNAS MUSEUM: "TO MAANEDERS KOST"

Vi baker og pakker i lofotkista, for barn i alle aldre, små barn ifølge med en voksen.

FEBRUAR

KÅSERIKAFÉ: "Historien om Helgeland historielag"

Rigmor Bossnes kåserer om historielagets historie.

FORFATTERBESØK: "GULLVAFLER OG HØL I KORKEN"

Liv Janne Otervik Vollan presenterer sin debutbok som handler om hennes oppvekst i Sandnessjøen på 1950- og 60-tallet. Musikalsk bidrag ved "Terje og Tor".

FAMILIEDAG PÅ MUSEET: "HAN KRONER VOR GIELDE, HAN KRONER VOR SKIAAE"

- FOREDRAG: "TORSKEN, FISKERBONDEN OG PAVEN". Eva Narten Høberg fra Bioforsk Tjøtta forteller om tørrfiskens historie.

- BARNAS MUSEUM: "SE TORSKEN!" Omvisning og aktiviteter for barn knyttet til utstillingen "Se torsken!"

MARS

KÅSERIKAFÉ: "TELEHISTORIE PÅ HELGELAND"

Museumsbestyrer Trond Solfjeld fra Norsk Telemuseum Sandnessjøen presenterer telehistorie.

FOREDRAG: "NOEN VÅGET Å GÅ FORAN"

Prostiprost Anna Ramskov Laursen foredrar om kvinner som prester – historikk, utfordringer og muligheter.

FAGSEMINAR: "NYNORSK SOM SIDEMÅL. BIDRAG TIL SPRÅKLEG MANGFALD ELLER TIDSTJUV?"

Seminar om nynorskes historie og stilling på Helgeland. Program:

10.00 – 10.15	Opning
10.15 – 10.45	Dagleg leiar ved Petter Dass-museet Ivar Roger Hansen: Ivar Aasen si reise på Helgeland.
11.00 – 11.30	Førstelektor ved Høgskulen i Nesna Øyvind Jenssen: Eit tilbakeblikk på nynorsken sin historie i skolane på Helgeland.
11.30 – 11.45	Pause
11.45 – 12.30	Direktør ved Nynorsk kultursentrum Ottar Grepstad: Kvifor nynorsk? Nynorsk i eit kulturpolitisk perspektiv.
12.30 - 13.15	Lunsj
13.15 – 14.15	Førstelektor ved Høgskulen i Østfold Benthe Kolberg Jansson: Nynorskopplæring - ja takk!
14.30 – 15.15	Debatt og oppsummering.

KVELDSARRANGEMENT: KLASSISK KONSERT I ALSTAHAUG KIRKE

Klassisk konsert med klavertrioen "Trio B.B.F.", som består av Anders Bak, Trygve Brøske og Bjarne Fiskum. På programmet står Haydn, Shostakovich og Brahms.

UTSTILLINGSÅPNING: "VARIASJON OVER NATUR OG ANDRE MOTIVER"

Salgsutstilling med billedkunst fotocollage og trykk. Kunstneren Oddbjørn Eide er tilstede.

SKRIVEKURS FOR UNGE: "MED PENN OG TASTATUR"

Todagers skrivekurs for ungdommer fra 13-19 år på Petter Dass-museet, lledet av forfatteren Eivind Hofstad Evjemo.

APRIL

FOREDRAG: "SYKEHUSHISTORIE PÅ YTRE-HELGELAND"

Lege Hans Henrik Strøm foredrar om legehjelp og helsetjeneste på Helgeland i et historisk perspektiv.

FAMILIEDAG PÅ MUSEET: VERDENS BOKDAG

- "LØP SVARTØRE LØP/RUOHTA MUZETBEALLJI RUOHTA"

Bokkafé hvor forfatteren Rawnda Carita Eira presenterer sin bok, som er nominert til Nordisk Råds litteraturpris 2012.

- BARNAS MUSEUM: "FRA HAKKEBAKKESKOGEN TIL KARDEMOMMEBY"

Vi markerer jubileumsåret for Torbjørn Egner med opplesning, musikk og kreativt verksted.

FOREDRAG: "SØRGEMERKE OVER HERR PETTER ELLER PRAKTISK FORSTERKNING?" Daglig leder Ivar Roger Hansen ser på tradisjonen med svarte lapper i jekteseilet.

MAI

KÅSERIKAFÉ: "SANITETSKVINNER I HUNDRE"

Kåseri om historien til Sanitetsforeningen i Sandnessjøen

UTSTILLINGSÅPNING: "HUD"

Salgsutstilling med billedkunst og installasjon. Kunstneren Liv Karin Heie Ertzeid er til stede under åpningen

MINNEMARKERING: FRIGJØRINGS DAGEN

Markering av frigjøringsdagen, i samarbeid med NROF, Alstahaug og Søvik skole.

BARNAS MUSEUM: "GAMMELDAGS BAKERDAG"

Vi tilbereder mat i bakerovnen i Eldhuset

KURS: BAKEROVNSKURS FOR VOKSNE

Innføring i historikk og praktisk bruk av bakerovn

AKTIVITETER SOMMER 2012

PETTER DASS-DAGENE 2012

Litteraturfestival med utstilling, foredrag, konserter og forestillinger.

(Se egen rapport. I årsmeldingen til Petter Dass-museet er ikke disse 24 arrangementene medregnet, men besøket er ført i besøksstatistikken).

PÅ BRYGGA: ST.HANS-FEIRING PÅ BRYGGA

Alstahaug Kystlag, Petter Dass-dagene 2012 og Petter Dass-museet inviterer til St. Hansfeiring ved brygga. Utekonserter med Tonje Unstad og Ensemble Helgeland.

KIRKEDAGEN PÅ ALSTAHAUG

Høymesse i Alstahaug kirke.

BARNAS MUSEUM: HÅNDVERKS AKTIVITETER PÅ TUNET

Håndverksaktiviteter på tunet ved Alstahaug Husflidslag.

BARNAS MUSEUM: ROKNAPPEN OG ANDRE KYST AKTIVITETER

Aktiviteter ved brygga ved Alstahaug Kystlag.

BAKERDAGER I ELDHUSET

(Utvalgte dager i løpet av sommeren)

GUDSTJENESTER I ALSTAHAUG KIRKE: (Ikke regnet med som vårt arrangement).

Morgenbønn i Alstahaug kirke, hver torsdag kl. 09.30.

Middagsbønn i Alstahaug kirke, hver onsdag kl. 14.00.

Ved Sognepresten i Alstahaug og Tjøtta

AKTIVITETER HØST 2012

SEPTEMBER

UTSTILLINGSÅPNING: "SPOR. NORSK ARKITEKTUR 2005-2010. ET UTVALG"

Utstilling av nyere norske arkitekturperler.

KÅSERIFIKAFÉ: "TIL TORS GRYTE"

Tor Kristiansen kåserer om råvarer fra det helgelandske matfatet.

KULTURMINNEDAGEN: "MØTEPLASSER"

Museet markerer kulturminnedagen med omvisning i utstillingen "SPOR. NORSK ARKITEKTUR 2005-2010"

FAMILIEDAG PÅ MUSEET: BARNAS MUSEUM

"GAMMELDAGS BAKEDAG"

Vi tilbereder bakervarer som stekes i bakerovnen i eldhuset.

OKTOBER

KÅSERIKAFÉ: "SANTIETSKVINNER I HUNDRE"

Gerd Bugge kåserer om historien til Sanitetsforeningen i Sandnessjøen.

LØRDAG KL 14: "KOMPONISTEN CLAUDE DEBUSSY Og

IMPRESJONISMENS FRANKRIKE"

En historietime om Claude Debussy. Konsert ved Trond Wika (fiolin), Randi Elisa Valla (cello) og Franziska Wika (piano). Kåseri ved Kjell Øksendal.

UTSTILLINGSÅPNING: "GLEMSEL"

Kunstneren Katharina Zahl Fagervik er til stede.

NOVEMBER

KÅSERIKAFÉ: "GAMLE HELGELAND"

Historien om M/S Gamle Helgeland, Bjørn Arne Bjerke.

PÅ PRIMSTAVEN: "HERR PETTERS GJESTEBUD"

En kulinarisk festaften krydret med Petter Dass' egne tekster.

KONSERT I ALSTAHAUG KIRKE: "BLÅ BLIX"

Konsert ved Marian Børli Sivertsen og Snorre Magnus Sivertsen med utgangspunkt i Elias Blix sine salmer.

LØRDAG KL 14: "SWEETMINT OG YAXA"

Liv Janne Otervik Vollan presenterer sin ferske bokutgivelse om livet i Sandnessjøen på 1960-tallet.

LØRDAG KL 14: "SAMESKOLEN I VEFSN 1728-1733"

Ove Pettersen forteller om hvordan sameskolen fungerte før folkeskoleordningen eksisterte

FAMILIEDAG PÅ MUSEET: BARNAS MUSEUM "NAAR SOLEN I SKYTTE INDGAAER"

Lysedypping.

DESEMBER

KÅSERIKAFÉ: " SOPELIMEN"

Hans Løvmo om historien om sopelimen. Løvmo er aktuell med den nylig utgitte boken "Sopelimboka".

KONSERT I ALSTAHAUG KIRKE: "EN JULEREISE" VED ALSTAHAUG SANGKOR

FAMILIEDAG PÅ MUSEET

- UTSTILLINGSÅPNING: "EVENTYRLIG. GAMLE FORTELLINGER I NY DRAKT" er en utstilling med illustrasjoner av Peter Chr. Asbjørnsens eventyr.

- FOREDRAG: "EVENTYRSAMLEREN CHR. ASBJØRNSEN OG HELGELAND"

- BARNAS MUSEUM: "EVENTYRLIG". Kreativt verksted for de minste.

PÅ PRIMSTAVEN: "JUL HOS HERR PETTER". Helgelandsk julebuffet.

JULEGUDSTJENESTER I ALSTAHAUG KIRKE: (Ikke regnet med som vårt arrangement): Julaften, 1. juledag og nyttårsaften.

ARRANGEMENT I REGI AV DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

Petter Dass-museet har også hatt to konserter og et forfattermøte med støtte fra Den kulturelle spaserstokken.

Våren 2012: Lev alle din´ Dage – konsert/forestilling med Trio Nesna om Petter Dass på Alstahaug sykehjem.

Sommer 2012: Forfattermøte med Helge Stangnes på Åsheim Terrasse. (I regi av Petter Dass-dagene 2012 og Petter Dass-museet).

Høsten 2012: Barokk- konsert for Seniorsenterets 10- årsjubileum på Petter Dass-museet.

4.9. Sammendrag besøk og formidling

	2008	2009	2010	2011	2012
Antall publikumsbesøk totalt	23 079	19 668	19 761	19 968	16787
Herav betalende	13 273	11 535	9 200	12 299	6052
Antall barn under 16 år (utenom skoleklasser)	1 520	747	715	521	432
Antall studenter	372	313	184	235	149
Antall skoleklasser / barnehager som har besøkt museet	44	125	99	26	79
Antall skoleelever / barnehagebarn som har besøkt museet gjennom organisert besøk	793	1 163	979	474	1072
Antall utlendinger		540	968	796	627
Antall åpne arrangementer	20	34	14	44	49
Antall publikum på disse arrangementene	610	571	316	1403	812
Antall faglige opplæringstiltak i museets regi (kurs, seminarer)	2	2	2	2	1
Antall deltakere på kurs, seminarer	40	25	30	35	13

Antall faglige publikasjoner utgitt av museet	0	0	1	0	0
Brosjyrer, nye nettsider	3	0	4	5	5
Antall publiserte artikler	2	0	0	1	0
Antall konserter	10	8	17	6	5
Antall utstillinger		6 (+7) ¹	11 (+5)	14 (+2)	12
Antall vandreutstillinger		4	2	4	5
Antall egenproduserte utstillinger		2 (+7)	4 (+5)	9(+2) ²	1

Petter Dass-dagene og arrangement i regi av Den kulturelle spaserstokken er talt med i besøksstatistikken, men ikke i arrangementsoversikt i tabell 4.10.

5. Markedsføring, salg, utleie og kafédrift

5.1 Generell markedsføring

Petter Dass er et merkevarenavn som har stor gjennomslagskraft, både nasjonalt og internasjonalt. Dette er bakgrunnen for at museet i så stor grad framhever navnet Petter Dass-museet i sin markedsføring. I vedtaket der Alstahaug kommunestyre ga sin tilslutning til deltakelse i Helgeland Museum, ble det presisert at avdelingen i Alstahaug fortsatt skulle ha anledning til å markedsføre seg under navnet "Petter Dass-museet". Museet har egen logo og eget designkonsept på markedsføringsmateriale.

Museets hjemmeside med adressen www.petterdass.no representerer grunnlaget for Petter Dass-museets markedsføring. Gjennom en kontinuerlig oppdatering og presentasjon av museets arrangementer og tilbud ved siden av mer dyptgående faglig informasjon, kan hjemmesiden betraktes som vårt daglige kontaktpunkt med publikum. Det er lagt vekt på utvikling av hjemmesiden både med hensyn til layout og innhold og ikke minst kontinuerlig oppdatering. Det ble i 2012 registrert 57840 besøk på vår hjemmeside, det er en nedgang på om lag tusen fra i 2011.

Petter Dass-museets hjemmeside kan også nås fra hjemmesidene til Helgeland Museum, Alstahaug kommune og Nordland fylkeskommune.

Nordland fylkeskommune ønsker at Petter Dass-museet fortsatt skal benytte betegnelsen "Nordland fylkes tusenårssted" i sin markedsføring.

¹ Antallet utstillinger i serien "Månedens gjenstand" i parantes.

² Kunstutstillinger er ikke regnet som egenproduserte utstillinger.

Petter Dass-museet markedsføres gjennom følgende publikasjoner og nettsteder utenom egen region:

- Venture Norway, som utgir en reisehåndbok primært for utenlandske turoperatører. Publikasjonen har også en egen nettutgave: www.venturenorway.no
- Kystriksveiens reisehåndbok, informasjon på kystriksveiens nettsider: www.kystriksveien.no
- Kultur i Norge, nettsider: www.culture.no
- Museumsguiden, nettsted: www.museumsguiden.no
- Helgeland Reiseliv brosjyre og nettsted: www.visithelgeland.com/
- Nordland fylkeskommune: <http://www.nfk.no/artikkel.aspx?MId1=4089&AId=17389>

Petter Dass-museet er medlem av destinasjonsselskapet Helgelandskysten Reiseliv.

Museet har drevet markedsføring i form av annonser både i lokalpressen på Helgeland, i reisehåndbøker, brosjyrer og temaaviser. Annonseringen gjelder både enkeltarrangementer og generell presentasjon av museets tilbud. Annonsene er rettet mot privatmarkedet og turoperatører.

Det er utarbeidet egne brosjyrer for aktivitetsprogrammet henholdsvis vår og høst samt en egen oversikt over sommerprogrammet. Museet distribuerer både programmer og arrangementsplakater til ulike private bedrifter og offentlige kontorer og instanser.

Det er i 2012 utarbeidet og distribuert egne brosjyrer om museets samlede tilbud til busselskap, lag- og foreninger og næringslivet i Alstahaug.

Det er viktig at museets tilbud synliggjøres tydeligere i forhold til turister som besøker Helgeland. Et tiltak på dette området har vært å informere om museets tilbud gjennom brosjyrer og plakater på utvalgte steder, samt Firma Kystriksveiens TV plakater på fergene langs Kystriksveien. Medlemskapet i organisasjonen Kystriksveien og annonseringen i deres reisehåndbok er av stor verdi.

Petter Dass-museet har også i 2012 fått positiv omtale i flere norske og utenlandske publikasjoner. Det har vært flere pressedelegasjoner på omvisning. For eksempel resulterte en dansk studietur for presse med tre hele sider i Vagabond om hvor Petter Dass-museet er med som reisemål.

Petter Dass-museet har en strategi for og gode rutiner på å sende pressemeldinger til media og oppfølging av lokalpressen, og har totalt vært omtalt og nevnt i redaksjonelt eller med annonse i følgende media som vist i oversikten nedenfor. Av disse er det 66 artikler, 26 notiser og 21 annonser. Det er bredest omtale i Helgelands Blad blant de lokale avisene.

Media	Antall publiseringer
Helgelands Blad	64
Helgeland Arbeiderblad	44
Andre aviser	5

5.2 Nyhetsbrev – Facebook

Petter Dass-museet har utviklet gode rutiner for utsending av nyhetsbrev som e-post. I forbindelse med arrangementer og nyheter fra Petter Dass-museet sendes informasjon til vel 400 medlemmer. Mottakerne gir uttrykk for at dette er en viktig informasjonskanal.

Petter Dass-museet har også egen bedriftsside på Facebook. Der har vi gjort et ekstra fremstøt for 2012. Vi har forsøkt å rekruttere flere "likes" ved å kjøre QR koder med konkurranse i avisannonser, på våre nettsider og sendt ut som mail, resultatet ble ca 100 nye venner.

Petter Dass-museet opprettet egen facebookside for Petter Dass-dagene, men denne siden ble lansert for seint og har kun 120 tilhengere, og derfor ble både

facebooksiden til Petter Dass-museet og Helgeland Museum brukt til å markedsføre festivalen.

	2009	2010	2011	2012
Abonnementer på nyhetsbrev	150	267	324	394
Tilhengere på Facebook		543	645	760

5.3. Museumsbutikk

I 2012 hadde vi en betydelig nedgang i salget på museumsbutikken. Dette står i samsvar med nedgangen av gjester. Vi har ikke produsert noen egne museumsvarer eller gjort noen større innkjøp i år. Dette for å holde varelageret nede.

Besøkstallene våre gikk ned med ca 3000 i sommermånedene juni til og med august. Også mai og september var måneder med nedgang. Bakgrunnen for dette antas å være dårlig sommervær samt samme trenden som store deler av Norge opplevde, færre besøkende. Også våre tilreisende bussgrupper uteble i år, bare i august opplevde vi fem avbestillinger. Dette er mange kjøpesterke besøkende som ville gitt positivt utslag både hva angår besøkstall og omsetning.

Billettinntektene har gått ned med 22,3 % fra 2011, boksalget har gått ned med 18%, mens kunstsalg har gått ned med 57,5 %. Det må i denne sammenhengen nevnes at sommeren 2011 var en rekordsommer både med hensyn til besøkende og til særlig salg av kunst. Noe av forklaringen på redusert kunstsalg kan ligge i at kunsten i år hadde en relativ høy prisklasse.

Det at inntektene på arrangementsbilletter har gått ned med hele 35% hvor markedet i hovedsak ligger i lokalt må man se nærmere på med tanke på både markedsføring og kvalitet/fornyning av tilbud. Høstprogrammet ble det i mindre grad satset ressurser på, som nevnt, ettersom kapasiteten på personalet var redusert og usikker. Dette har igjen bidratt til mindre inntekter.

Museet mottar fortsatt ros for sin museumsbutikk med hensyn til utforming og utvalg av kvalitetsprodukter.

Arbeides med utvikling av flere produkter knyttet spesielt til Petter Dass-museets profil videreføres.

Arbeidet med etablering av nettbutikk resulterte i åpning av nettbutikk fredag 9. desember 2012.

5.4 Utleie av lokaler

Utleie av auditorium og møterom til kurs og møtevirksomhet har de siste år vært synkende. Dette skyldes blant annet etableringen av nye aktører i markedet som kan tilby langt bedre fasiliteter både når det gjelder møterom og avansert AV-utstyr. Det bør arbeides videre med planene om å innrede et møterom / klasserom i en av de eldre bygningene ved museet.

Museet har imidlertid opplevd en økning i etterspørselen etter middager for sluttede selskaper (feiring av runde år, konfirmasjoner, minnestunder etc.). I slike sammenhenger ønsker gjestene ofte også omvisning og andre kulturelle innslag. Inntektene fra slike arrangementer har økt med 59,9 % (utenom inntektene fra servering).

5.4 Kafédrift

Kafétilbudet er en svært viktig del av det totale publikumstilbudet ved Petter Dass-museet og bidrar til å trekke gjester til stedet gjennom hele året. For lokalbefolkningen er kafeen blitt et populært møtested, både generelt og i forbindelse med arrangementer. I sommermånedene er kafeen et svært viktig tilbud og bidrar til at gjestene oppholder seg lengre tid ved museet.

Kafédriften ved Petter Dass-museet drives som et eget prosjekt med eget budsjett hvor målet er å gå i balanse. Menykonseptet er basert på hjemmelaget mat, tilberedt i størst mulig grad på grunnlag av lokale råvarer. Dette krever at man har en stabil og forutsigbar bemanning med høy faglig kompetanse. Museet har i dag engasjert en kokk med fagbrev i full stilling som har det matfaglige ansvaret for driften. Kafeen bemannes ellers i helger og ved større arrangementer av ekstrahjelp. Om sommeren økes bemanningen i samsvar med aktiviteten.

I 2012 har i sommermånedene hatt god inntjening til tross for et markant lavere besøkstall. Det betyr at flere av museets gjester har benyttet seg av kafétilbudet. Driftsresultatet for kafeen har hatt en stigende forbedring fra 2010 til 2011 med 2012 som det beste året så langt med en forholdsvis lavt minustall i den totale driften. Omsetningsøkningen kan forklares med at kjøkkenet med kjøkkensjefen og hans stab har forsterket sitt gode renommé ytterligere og dermed befestet seg i markedet som en byens beste restauranter, samt at det har vært mer bevisst fokus på varekostnader og dessuten bedre rutiner for økonomistyring. I tillegg har det vært særlig fokus på både formidling av matkultur og markedsføring av matarrangement. Petter Dass-museet er stolt av å ha en kafé med god mat og god service, som har et godt omdømme.

I 2012 har det vært flere matarrangementer som har blitt fornyet, og kombinasjon med kulturhistorisk formidling har vist seg å slå an. Dette er et tilbud man ønsker å videreutvikle.

6. Drift og vedlikehold

6.1. Generelt

Petter Dass-museets bygninger og museumsområdet eies av Alstahaug kommune gjennom det kommunale foretaket KF Petter Dass Eiendom som har sitt eget styre. Gjennom avtalen som er inngått mellom Alstahaug kommune og Helgeland Museum, er drifts- og vedlikeholdsansvaret for anlegget overtatt av Helgeland Museum.

Nybygget markerte 20. oktober 2012 sin 5-årsdag for åpningen med å spandere gratis kaffe og kake til museumsgjestene. Dette ble formelt markert i regi av KF Petter Dass i desember for spesielt inviterte gjester. Nybygget ved Petter Dass-museet må i prinsippet betraktes på samme måte som den øvrige bygningsmassen med hensyn til forvaltning som et kulturhistorisk objekt. I tillegg til sin arkitektoniske og funksjonelle egenverdi, er bygget interessant i et kontekstuellt perspektiv i sitt samspill med sine omgivelser: naturen, middelalderkirken og den øvrige historiske bygningsmassen. Disse forhold har sin innvirkning på drift og forvaltning av bygget.

Både driftsmessige installasjoner, sikkerhetsopplegg og tekniske løsninger knyttet til utstillinger og formidling er i stor grad basert på digitale løsninger. Dette stiller et spesielt krav til drift og vedlikehold. Utstyr og programvare knyttet til slike løsninger har begrenset levetid, og en må påregne en fornyelse av en del av de datatekniske installasjonene i løpet av de nærmeste år.

I alle museets bygninger er det gjennomført tilsyn med tekniske anlegg inkl. heis i henhold til forskriftene.

Det er gjennomført løpende sikkerhetsopplæring (bl.a. brannøvelser) for nye ansatte og ekstrahjelp.

Erfaringer viser at når det oppstår tekniske problem og skader på inventar/bygg/utstyr er dette svært kostnadskrevenende, og ofte er det kostnader man ikke kan forutse. Sommeren 2012 ble kafédøren ødelagt av vinden med en reparasjonskostnad på opp mot 50 000,-.

6.2 Vedlikeholdsarbeid på de enkelte bygg

6.2.1 Prestegården

En del utbedringer på prestegårdens kledning og vindu ble utført i 2011. I år har andre oppgaver vært prioritert.

Det har i mange år hersket diskusjoner om alderen på den eldste delen av prestegården. Det er i 2012 gjennomført en dendrokronologisk undersøkelse av tømringen og alderen er fastsatt til ca 1750.

Omramming av ovn som ble gitt tilbake til museet er sendt til fylket for restaurering.

6.2.2 Stabburet

Det er ikke utført noe arbeid på stabburet i 2012.

6.2.3 Eldhuset - bakerovnen

Den gamle grua og bakerovnen i Eldhuset her ferdigstilt etter restaurering i 2011, og ble tatt i bruk i 2012.

I 2011 fattet Riksantikvaren vedtak om å innlemme Eldhuset i den fredede bygningsmassen på Alstahaug-tunet. Vedtaket omfatter også Kirkestuen som eies av Alstahaug kirkelige fellesråd. Dette har bidratt til å styrke det økonomiske grunnlaget for vedlikehold av den eldre bygningsmassen.

6.2.4 Brygga

Brygga ved Petter Dass-museet omfattes ikke av Riksantikvarens fredningsvedtak. Det er gjort store restaureringer på brygga på Alstahaug i 2012. Sommeren 2012 ble det i regi av Helgeland Museum laget ny fundamentering, slik at brygga nå kan tas i bruk på forsvarlig vis. Petter Dass-museets ansatte har skiftet store deler av kledningen i sørveggen, og malt denne.

6.2.5 Petter Dass-bautaen

Det er ikke gjort noen utbedringer her i 2012.

6.2.6. Alstahaug kai

KF Petter Dass har finansiert skifte av nytt kaidekke på kaien på Alstahaug. Dette er utført av driftsavdelingen ved Petter Dass-museet.

6.3 Kongshaugen

Ca. 1 km i sørlig retning fra Alstahaug tunet finner vi en gravhaug, trolig fra bronsealderen, av betydelig størrelse. Gravrøysa er mellom 35 og 40 meter lang og nesten 6 meter høy. Den ruvende haugen, bygd av stein og jord, har vært et landmerke i kanskje tusenvis av år. I dag passerer hurtigruta like utenfor Haugsneset, men kraftig tilgroing av skog gjør at dette eldgamle merket ikke lenger er synlig på avstand. Høsten 2011 ble spørsmålet om igjen å få synliggjort haugen, som trolig er opphav til både gårds- og kommunenavn, tatt opp. Det vil nå, i et samarbeid mellom grunneier, Petter Dass-museet og Nordland fylkeskommune bli tatt initiativ til at Kongshaugen blir et turmål for turister og lokalbefolkning, og at den igjen blir et synlig landemerke for reisende på sjøen.

6.4. Digital infrastruktur

Helt siden åpningen av det nye Petter Dass-museet i 2007 har en manglet tilfredsstillende løsninger når det gjelder nettbasert kommunikasjon. Dette ble med hjelp av godt arbeid i ledelsen i Helgeland Museum endelig utbedret med etablering av bredbånd høsten 2012. Det har imidlertid vist seg at bredbåndskapasiteten ikke er god nok til museets behov for trafikk av data og telefoni, og må utbedres.

Telenor har enda ikke reist en ny mast som kan sikre mobiltelefondekningen på Alstahaug. I dag er mobiltelefonien basert på en midlertidig løsning med en transportabel sender og antenne som er plassert i en kiosk på tunet. Kulturminner i Nordland har purret på at denne kioskvognen må fjernes.

6.5. Lager

Det er i 2012 gjort et betydelig arbeid med å etablere infrastruktur for lager i driftsbygget. Reoler og skyvereoler fikk museet gratis fra en nedlagt militærleir i Vefsn. Lageret skal tas i bruk slik at gjenstander som tidligere har vært plassert i ulike bygg på tunet blir oppbevart på en forsvarlig måte.

7. Samlingsutvikling

7.1. Gjenstandssamlingen

Petter Dass-museet er ikke og har heller ikke som mål å bli et gjenstandsmuseum i tradisjonell forstand. Man har som mål å komplettere samlingene med gjenstander som kan benyttes i møblering og utstilling i de respektive bygg i tillegg til innsamling av gjenstander knyttet til dokumentasjon av Petter Dass og de øvrige temaer i museets arbeidsfelt. Arbeidet med en innsamlingsplan er påbegynt i 2011 og er forventet ferdigstilt i 2013.

Petter Dass-museet mottok i desember 2013 en unik kunstgave som ble gitt av en næringslivspersonlighet, Terje Navjord. Etter å ha mislyktes å finansiere kjøpet av denne kunstsamlingen, ble den altså gitt til Petter Dass-museet av en privatperson. Det er en unik samling av trykk/bokillustrasjoner. Illustrasjoner er til Petter Dass' Norske Dalevise, Nordlands Trompet og Katekismussangene. Disse kunstverkene er skapt av den norske kunstneren Hans Gerhard Sørensen (1923 – 1999). Disse bildene vil bli utstilt i et eget rom i den nye delen av prestegården. Denne gaven viser at Petter Dass har inspirert svært dyktige kunstnere, og det viser også at Petter Dass-museet har et nasjonalt ansvar som som forvalter av kulturarven etter dikterpresten som også dagens moderne mennesker er opptatt av.

Arbeidet med registrering av gjenstander og foto i PRIMUS har fortsatt og omfatter i dag følgende:

Type	Antall
Gjenstander (PDA.G.xxxxx)	239
Fotografi (PDA.F xxxx-xx-xx)	Ca 700
Deponier (PDA.D.xxxx)	49
Til sammen	988

Dessuten har museet ca. 376 gjenstander som kun er registrert i en tilvekstliste. En del av disse gjenstandene er potensielle kassasjoner.

I 2012 har få gjenstander blitt registrert i primus på grunn av permisjon av samlingsansvarlig i personalet. Av tilvekst er dreier det seg i hovedsak kunstgaven med motiver fra Hans Gerhard Sørensen. Det er også kjøpt inn ett kunstverk, tre kunstplatter samt gitt en bokgave til museet, totalt 5 nye gjenstander.

Om lag 350 bilder er blitt registrert i primus gjennom en engasjementsstilling høsten 2012.

Samlingsarbeid vil bli prioritert våren 2013.

7.2. Boksamlingen og arkivmateriale

Petter Dass-museet har som mål å bygge opp et bibliotek i samsvar med museets faglige innhold og forskningsområder. Dette innebærer i stor grad kjøp av bøker gjennom antikvariater. Det abonneres dessuten på en del relevante tidsskifter.

Petter Dass-museets boksamling omfatter i dag ca. 1 340 bind. I tillegg finnes betydelig klippesamling og en større samling av artikler som omhandler Petter Dass og hans diktning.

Boksamlingen hadde en tilvekst i 2012 på ca. 40 bind.

Fra Bodil Lillegård mottok museet i 2011 ca. 1,2 hyllemeter arkivmateriale etter Elias Muribø. Materialet omfatter bl.a. arkivet etter komiteen for Petter Dass-jubileet i 1947 og består av korrespondanse, møteprotokoller, avisutklipp og foto. Fra denne samlingen er en betydelig mengde fotografier og postfort registrert i primus i 2012.

Det planlagte arbeidet med å få katalogisert både bok- og artikkelsamlingen kom dessverre heller ikke i gang som planlagt i 2012. Arbeidet må tas opp i løpet av 2013.

8.0. Foredrag, deltakelse på kurs og eksterne nettverk av ansatte:

Ivar Roger Hansen:

Dato: 19. januar.

Foredrag: Folkets vilje, samfunnets gavn. Helgelendingenes bidrag til opprettelsen av Det Kongelige Frederiks Universitet i Kristiania i 1811.

Sted: Vefsn Museum, Mosjøen:

Dato: 23.-24. februar.

Tema: Deltakelse i møte i Nettverk for litterære museer.

Sted: Lillehammer.

Dato: 22. mars.

Foredrag: Ivar Aasens reise til Helgeland 1846.

Sted: Petter Dass-museet, Alstahaug.

Dato: 26. april.

Foredrag: Sørgemerke over Petter Dass eller praktisk forsterkning? Om tradisjonen med svarte lapper i jekteseilene.

Sted: Petter Dass-museet, Alstahaug.

Dato: 24. september

Foredrag: Kulturarv, sted og identitet.

Sted: Forskningsdagene, Nesna.

Dato: 25. september

Foredrag: Kulturarv, sted og identitet.

Sted: Forskningsdagene, Vega.

Dato: 26. september.

Foredrag: Kulturarv, sted og identitet.

Sted: Forskningsdagene, Lurøy.

Dato: 27. september.

Kulturarv, sted og identitet.

Sted: Forskningsdagene, Dønna

Dato: 18 oktober-19. oktober.

Deltakelse i Nettverket for litterære museer.

Sted: Bryne.

Dato: 13. november

Foredrag: Ole Tobias Olsen som folkeminnesamler.

Sted: Rana Museum, Mo i Rana.

Dato: 9. desember

Foredrag: Peter Chr. Asbjørnsen og Helgeland.

Sted: Petter Dass-museet, Alstahaug.

Johanne Markvoll

Dato: 10. februar.

Tema: Sigridkongressen i Stamneshallen. Stand/ presentasjon av Petter Dass-museet for deltakere på kongressen.

Sted: Sandnessjøen

Margit Langseth

Dato: 9. januar.

Tema: Opplæring på utstillingen SPOR. SPOR. Norsk moderne arkitektur 2005-2010.

Sted: Oslo.

Ansvarlig: Nasjonalmuseet. Avdeling for arkitektur.

Dato: 10. februar.

Tema: Sigridkongressen i Stamneshallen. Stand/ presentasjon av Petter Dass-museet for deltakere på kongressen.

Sted: Sandnessjøen

Dato: 26. januar. Yrkesmesse på SVS

Tema: Presentasjon overfor elever av Helgeland Museum og Petter Dass-museet

Sted: Sandnessjøen

Dato: 18.09, 25.10, 5. 12.

Tema: HMS-kurs

Sted: Mosjøen

Arrangør: HM og Sandnessjøen Engineering.

Dato: desember 2012

Tema: MBA-studiet. Avlagt eksamen i styrearbeid og styrets rolle, 7 studiepoeng. Selvstudie.

Arrangør: Universitetet i Nordland

Gry Johnsen

Dato: 26. januar.

Tema: Deltakelse på yrkesmesse på SVS. Presentasjon overfor elever av Helgeland Museum og Petter Dass-museet

Sted: Sandnessjøen

Dato: 16.-17. februar.

Tema: Deltakelse på reiselivskonferanse i Mosjøen. Lansering av Helgeland Reiseliv med mer.

Sted: Mosjøen. Arrangør: Helgelandkysten Reiseliv

Dato: 9. april.

Tema: Deltakelse på butikkmøte. Museumsbutikker og utvikling

Sted: Oslo. Arrangør: Litteraturnettverket

Dato: 29. mai.

Tema: Kursing hos Data Nova. Opplæring i ny kasse og nytt kassesystem

Sted: Oslo. Arrangør: Data Nova

Dato: 12. juni.

Tema: Møte i nettverket VIRKE. Bookbare museer, arbeid fremover og studietur.

Sted: Oslo.

Dato: 25. – 29. oktober.

Tema: Studietur i London. Besøk av museer i London og se hvordan de gjør det i forhold til: sosiale medier, markedsføring, events/ arrangementer, butikk.

Sted: London.

Dato: 12.-14. november.

Tema: Nordnorsk Opplevelseskonferanse 2012 i Narvik. Markedsseminar, opplevelse og reiseliv i Nord-Norge og Norge.

Sted: Narvik

Kirsti Hole:

26.10:

Tema: Opplæring for formidlere av utstillingen "Eventyrlig. Gamle fortellinger i ny drakt".

Sted: Brønnøysund.

Arrangør: Se Kunst i Nord-Norge.

22.11- 23. 11:

Tema: Formidlerkurs.

Sted: Oslo

Arrangør: Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

26.11 – 18.11:

Tema: Kurs for nyansatte i Helgeland Museum.

Sted: Mosjøen

Arrangør: Sentraladministrasjonen, Helgeland Museum.

Per-Arne Hanssen

07.05-10.05.

Tema: Laftekurs.

Sted: Vefsn. Arrangør: Helgeland Museum.

29.05, 18.09, 25.10.

Tema: HMS-kurs.

Sted: Vefsn. Arrangør: Helgeland Museum.

11.10.

Tema: Varmt arbeid-sertifisering.

Sted: Vefsn. Arrangør: Helgeland Brannsikring.

29.10.

Tema: Vern gjennom bruk. Sted: Vefsn. Arrangør: Helgeland Museum.

27.11-29.11

Tema: Høvelmakerkurs. Sted: Vefsn. Arrangør: Helgeland Museum.

9.0. Fagutvikling, kompetanseheving og nettverk

I den opprinnelige stillingsplanen for Petter Dass-museet er det satt opp en fagstilling med tanke på FoU-arbeid innenfor museets faglige arbeidsområde. Denne stillingen er fortsatt dessverre ikke opprettet. For at Petter Dass-museet skal kunne utvikle sin faglige kompetanse, fornye formidlingsarbeidet og bidra til å være et dokumentasjonssenter for Petter Dass på nasjonalt nivå, er det viktig at det legges en langsiktig strategi for utvikling av museets faglige arbeid.

At daglig leder fra 01.01.13 er tildelt et 3-årig doktorgradsstipend gjennom et samarbeid mellom Nordland fylkeskommune, Høgskolen i Nesna og Helgeland Museum, er svært positivt.

Vi ser dessuten fram til at en overordnet strategi for kompetanseutvikling blir drøftet bredt i organisasjonen i forbindelse med det pågående arbeidet med utarbeidelse av en kompetanseplan for Helgeland Museum.

Det er flere ansatte ved museet som deltar i utdannings om bidrar til kompetanseheving ved museet. Kjøkkensjefen deltar på matkulturstudiet, del 2. Konstituert avdelingsleder studerer økonomi og ledelse, men alle ansatte deltar på både interne og eksterne kurs som er relevante for den jobben de utfører ved museet. Det har på grunn av sykefravær i staben og prioritering av bookinger ikke vært mulig å delta på alle kurs som har vært tilgjengelig internt i Helgeland Museum.

Det er nå lagt en plan for kunnskapsdeling og kompetanseheving på Petter Dass-museet med interne fagdager og en planlagt studietur knyttet til temaet Petter Dass.

Petter Dass-museet deltar i et nasjonalt nettverk for litterære museer og kunstnerhjem. Det er to samlinger i året, som legges til de ulike museene i nettverket. Dette nettverket gir store fordeler ettersom det er et bredt nettverk bestående av dyktige fagpersoner som har mye til felles i forhold ønske om fagutvikling, samarbeid og ikke minst erfaringsdeling.

9.1. Samarbeid med andre

Petter Dass-museet samarbeider med en rekke institusjoner, organisasjoner, enkeltpersoner og frivillige. Samarbeidet er både formalisert og av mer tilfeldig karakter.

Helgeland Museum, Alstahaug kommune og Nordland fylke

Petter Dass-museet har i 2012 i større grad hatt kontakt med flere kolleger i Helgeland Museum knyttet til ulike faglige spørsmål som har dukket opp. Det er svært nyttig å ha kolleger som innehar ulik kompetanse alt fra historie, arkeologi og kulturminnevern. Avdelingsleder Anne Røde i Sømna har sjenerøst delt av sin kompetanse med å kurset de ansatte på Petter Dass-museet om bakerovn, og har også ellers vært en kilde til formidling av matkultur.

Museumsvert Gry Johnsen har deltatt i en prosjektgruppe i Helgeland Museum som arbeider med økt fokus på markedsføring og reiseliv. Selv om dette krever mye av ressursene på Petter Dass-museet ansees dette så langt som positivt, både at Helgeland Museum også har dette fokuset samt at samarbeidet internt resulterer i økt effekt av felles markedsføring. Dette gir positive utslag for alle. Men hvis Helgeland Museum skal ta satsning på markedsføringsarbeidet fullt på alvor er det nødvendig å øremerke ressurser til dette viktige arbeidet som krever kontinuerlig trykk og profesjonalisering.

Internt i Helgeland Museum deltar formidlingslederen i nettverket for formidlere. Det har vært ett møte i nettverket. Fra Helgeland Museum avd. Herøy har vi fått utlånt div. gjenstander.

Alstahaug kirke inngår som en viktig del av Petter Dass-museets formidlingstilbud. Et kontinuerlig og åpent samarbeid med Alstahaug kirkelige fellesråd og Alstahaug menighetsråd er derfor viktig. Det har i 2012 vært relativt få felles prosjekter, men i samarbeid med Sognepresten i Alstahaug og Tjøtta arrangere kirkedagen første helgen juli, samt internasjonal høymesse første juledag. Sognepresten har i 2012 lagt hovedvekt på arbeidet i Tjøtta, mens det i 2013 blir mer fokus på Alstahaug.

Alstahaug kommune er eier av museumsanlegget på Alstahaug gjennom eiendomsselskapet KF Petter Dass Eiendom. Et nært samarbeid med kommunen er derfor både naturlig og nødvendig. Museet har dessuten løpende kontakt med kulturetaten i Alstahaug både i forbindelse med kulturvernspørsmål og arrangementer.

Petter Dass-museet forvalter tre fredede bygninger i tillegg til at hele museumsområdet er fredet i henhold til Lov om kulturminner. Petter Dass-museet har kontinuerlig kontakt med Nordland Fylkeskommune og Kulturvern i Nordland som utøver tilsyn og gir råd i forbindelse med forvaltningen av slike kulturminner etter mandat fra Riksantikvaren. Kulturminner i Nordland gir dessuten økonomisk tilskudd til vedlikehold av fredede anlegg.

Andre offentlige instanser og institusjoner

Når det gjelder faglige spørsmål har museet løpende kontakt med Universitetet i Oslo (litteraturvitenskap), NTNU (arkeologi) og Universitetet i Tromsø (religionshistorie, historie og litteraturvitenskap).

Daglig leder arbeider fortsatt som representant fra Helgeland Museum for å realisere en kompetanseheving i reiselivet på Helgeland der det i samarbeid med Høgskolen i Nesna har vært et mål å utvikle en studieplan for et modulbasert studium i "Helgelandskunnskap". Det er også satt ned en prosjektgruppe i Helgeland Museum som har som mål å få produsert en film med Helgelands historie slik den er representert i Helgeland Museum hvor Petter Dass-museet er med.

Petter Dass-museet etablerte i 2012 et samarbeidsprosjekt med Nordnorsk Kunstnersentrum i Svolvær. Petter Dass-museet er medlem i SKINN, Se kunst i Nordland, og formidler kunst og utstillinger også gjennom dette nettverket.

Den regionale teaterinstruktøren for Ytre Helgeland har bidratt med oppstart i et nytt dramakonsept, som dessverre måtte legges på is i mai 2012 pga manglende kapasitet i personalet. Dette arbeidet tas opp primo 2013.

Museet har dessuten hatt samarbeid med en rekke ulike aktører om arrangementer. I 2012 er det særlig skolene i Alstahaug kommune og Seniorsenteret i Sandnessjøen som har vært gode samarbeidsparter.

Frivillige lag og organisasjoner

I forbindelse med Barnas Museum har Petter Dass-museet hatt et fast samarbeid med Alstahaug Kystlag, Alstahaug Husflidslag og flere enkeltpersoner. Det er også rekruttert flere frivillige til bakeaktiviteter i eldhuset og som frivillige under Petter Dass-dagene.

Nettverk

Petter Dass museet deltar i det nasjonale nettverket for litterære museer. Nettverket har i dag 12 medlemmer. Det jobbes med et felles prosjekt med en felles presentasjon av de respektive forfatterne gjennom en egen hjemmeside, Nettverket fungerer som et viktig møtested for idéutveksling og kompetansebygging, og er en del av satsningen for at museet skal ha et nasjonalt fokus på det faglige.

Avisa Vårt Land deler hvert år ut Petter Dass-prisen til en person eller organisasjon "som gjennom sitt arbeid har forent kristen gudstro med folkelighet, på en frodig og folkelig måte, slik Petter Dass gjorde i diktingen sin." Prisen i 2012 gikk til Oslo Gospel Choirs opphavsmann, Tore Aas. Petter Dass-museet har inngått avtale med Vårt Land om å delta ved utdelingen og overrekke prisvinneren bøker av Petter Dass

og dessuten invitere prisvinneren til Alstahaug. Petter Dass-museet sendte gaven og invitasjonen i posten i år og dette ble overrekket uten at noen fra museet fysisk var tilstede, ettersom alle ansatte i Helgeland Museum hadde julesamling i Mosjøen samme dato og dette ble prioritert i år.

10. Økonomi

Helgeland Museum sentralt har i 2012 forbedret rutinene betraktelig når det gjelder både budsjettering og løpende regnskapsrapportering. Dette har vært av positiv betydning for økonomistyringen. Samtidig har man merket at det har vært redusert kapasitet på fagstaben i økonomi og personal.

Petter Dass-museet hadde i 2012 et driftsbudsjett på kr. 6 883 425,-. I dette inngår også driften av prosjektet Petter Dass-dagene og Margrethes kafé. Egne inntekter, inkludert salg og tilskudd til prosjekter og sponsormidler, var budsjettert til kr. 3 191 199, som utgjør 46,2 % av budsjettet. Største delen av dette beløpet er knyttet til salgsinntekter fra kafédriften, billetter og salg i museumsbutikken. En stor del av inntektsgrunnlaget er derfor varierende og usikkert. Denne usikkerheten viste seg til fulle i 2012 ettersom lavere besøkstall en antatt ga mindre inntekt enn forventet. Dette skaper en usikkerhet i forhold til økonomien ved Petter Dass-museet, og her kan man vise til at tilskuddsbrevet fra KUD som sier at Helgeland Museum må legge til rette for inntektssvingninger jfr pkt 4. avsnitt 3. Denne besøksnedgangen man har opplevd i 2012 har vært konjunkturavhengig og skyldes i stor grad utenforliggende årsaker, og samtidig er det nå viktig å satse både på markedsføring og fornying/utvikling av formidlingstilbud for å sikre bedre besøk og dermed sikre det økonomiske fundamentet for 2013.

Tendensen fra 2010, 2011 og særlig 2012 har vært nedgang i salget i museumsbutikken. I år har det også vært en betydelig nedgang i provisjonsinntekter fra salg av billedkunst. Samlet sett har en i 2012 vært en betydelig inntektssvikt som må tas på alvor. Etter fem års drift må det nå satses på fornyelse og ekstra satsning på markedsføring i reiselivet nasjonalt.

Det er fortsatt en utfordring å få kafédriften til å gå i balanse, også dette markedet svinger. Driftsresultatet for 2012 har imidlertid hatt en betydelig forbedring i forhold til forutgående år. Driftskostnadene i 2012 var på 1,35 millioner mens inntektene var på 1,32 millioner. Tatt i betraktning at det har vært omtrent 3000 færre besøkende på museet, er det et meget bra resultat. Dette har blant annet sin årsak i god styring på kostnader på personal og varekostnad.

Slik regnskapet forligger pr. 15.01.2013, viser det at den primære driften av museet har gått i balanse når man tar hensyn til en underbudsjettering av lønnskostnadene til fast ansatte og midlertidige ansatte.

Samlet sett er Petter Dass-museets driftsresultat 8,1% svakere enn budsjettert. Med den store usikkerhet som er knyttet til salgsinntektene som slo ut for fullt i år og som

ansees å ligge årsaker utenfor museets kontroll, må en kunne si seg fornøyd med dette resultatet og personalet har strukket seg langt for å holde utgiftene nede så langt som mulig. I hovedsak skyldes overforbruk på personalkostnader skyldes rokkinger i staben og ekstra utgifter i forbindelse med innleie av vikar i sykefravær. Men en så høy egeninntjening som 46, 2 % vil driftsresultatet være avhengig av at museet klarer å holde besøkstallet på om lag 20 000 som tidligere år. Dette vil for 2013 kreve økt fokus på både fornyelse tilbud, heving av kvalitet og mer målrettet markedsføring.

Sett i forhold til antall ansatte, og dessuten at personalressursene har vært sterkt redusert i år, må aktivitetsnivået ved Petter Dass-museet karakteriseres svært som høyt.

12. Sluttord

Petter Dass-museet har i løpet av 2012 igjen befestet sin stilling som en aktiv og viktig kulturinstitusjon på Helgeland. I reiselivssammenheng framstår Petter Dass-museet som et viktig og populært produkt med kvalitetsmessig høy standard. Sammenlignet med tilsvarende institusjoner på nasjonalt nivå, synes en også å holde et høyt nivå, både når det gjelder besøkstall, tilbud til besøkende og egen inntjening, til tross for besøksnedgang og lavere inntjening i 2012. Andre sammenlignbare institusjoner har flere stillinger knyttet til sin drift, enn det er på Petter Dass-museet.

Etter 5 års drift er det nå på tide å tenke nytt både i forhold til etablering av nye faste og temporære tilbud og arrangementer, samt en mer målrettet markedsføring. Det bør også settes et økt fokus på å få realisert flere bygg på tunet som legger til rette for møterom/aktivitetsrom, utstillingslokaler og utleielokaler. Det blir en stor utfordring å finansiere en slik fornyelse, men det må være et mål at museet sommeren 2013 tilbyr noe nytt i forhold til formidlingsmetoder og nye formidlingsarenaer.

Museets dyktige og engasjerte stab er en viktig faktor i bygging av Petter Dass-museets og Helgeland Museums omdømme. Med et høyt aktivitetsnivå og behov for nyutvikling er det et sterkt behov for å styrke den operative staben for å unngå for stort press på de ansatte og for å gjøre museet mer robust for endringer. Det er også nødvendig at det etableres en fast stilling for forskning og dokumentasjon. Det ligger en stor utfordring i å videreutvikle museets innhold, faglige tilbud, formidlingsformer og arrangementstilbud. Det er derfor viktig at det faglige arbeidet knyttet til museets innholdsmessige profil, blir styrket. Dette gjelder også med tanke på å sikre kontinuitet i finansiering, markedsføring, nettverksbygging og planlegging og gjennomføring av Petter Dass-dagene som en festival med nasjonal betydning.

Petter Dass-museet skal være et aktivum både for lokalbefolkningen generelt, skoleelever og for turister. Museet skal dessuten være et kraftsenter for ulike faggrupper innenfor historie, arkeologi, arkitektur, litteratur, religion, kunst, musikk og

andre fagfelt som kan relateres til kulturhistorien omkring Petter Dass. Museet ønsker også å være en viktig ressurs innad i organisasjonen Helgeland Museum.

Stedet Alstahaug har som mål å bringe videre den tusenårige historien med være å være et naturlig møtested, både faglig og sosialt. Petter Dass-museet ønsker derfor å nå en bredest mulig målgruppe gjennom ulike former for formidling hvor samspillet mellom stedets natur, arkitektur og kultur utgjør selve grunnlaget for opplevelsen. Petter Dass-museet må være i utvikling for å fylle sin nasjonale, regionale og lokale rolle som formidler av kulturarven etter dikterpresten Petter Dass med særlig fokus på religion, livssyn og litteratur. Men det er fornyelse og nyskaping som kan skape det grunnlaget som skal sikre en økonomisk forsvarlig drift av museet i de kommende år. Grunnlaget som er lagt gjennom de første fem driftsårene må styrkes og videreutvikles.

Årsmelding er basert på foreløpig regnskapsrapport fra 15. januar 2013.

Alstahaug, 16. januar 2012

Margit Langseth
Konst avdelingsleder